

روش در روش

درباره‌ی ساخت معرفت در علوم انسانی

تألیف:

احمد محمدپور

(استادیار جامعه‌شناسی دانشگاه بوعلی سینا)

جامعه‌شناسان

۱۳۸۹

سررئاسه	: محمدپور، احمد، ۱۳۵۵
عنوان و نام بنديآور	: روش در روش (درباره‌ي ساخت معرفت در علوم انساني) تاليف: احمد محمدپور
مشخصات سر	: تهران: انتشارات جامعه‌شناسان، ۱۳۸۹
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۴۶-۵۸-۳
وضعيت فهرستبنوسي	: فيبا
يادداشت	: کتابنامه: ۵۹۷-۶۳۹
موضوع	: شناخت (فلسفه)
موضوع	: الگوهاي معرفت‌شناسي
رده‌بندي کنگره	: ۱۳۸۹ م ۳۳ ف/ ۱۶۸ BD
رده‌بندي ديويي	: ۱۲۱
شماره کتابشناسي ملي	: ۱۹۶۴۲۵۷

انتشارات جامعه‌شناسان

فروشگاه و نمايشگاه مرکزي: تهران، خيابان انقلاب، روبروي درب اصلي دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، همکف، پ ۳۳۳
تلفن ۶۶۰۰۰۵۱

شعبه شماره یک: تهران، دانشکده علوم اجتماعي دانشگاه علامه طباطبائي

WWW.JAMEESHENASAN.COM

info@JAMEESHENASAN.COM

روش در روش

احمد محمدپور

حاج اول ۱۳۸۹ تهران تعداد: ۱۰۰۰ نسخه قيمت: ۱۳۰۰۰ تومان

لينوگرافي: طيفنگار جاب: آذرخش

همه حقوق چاپ و نشر براي ناشر محفوظ است Printed in Iran

درباره‌ی مؤلف

احمد محمدپور در سال ۱۳۵۵ در شهرستان سردشت متولد شد. وی در سال ۱۳۸۶ موفق به اخذ درجه‌ی دکترای جامعه‌شناسی تغییرات اجتماعی از دانشگاه شیراز شد و اکنون نیز به عنوان استادیار جامعه‌شناسی در دانشگاه بوعلی‌سینا به تدریس اشتغال دارد. حوزه‌های مورد علاقه‌ی وی عبارتند از: فلسفه‌ی روش، روش‌شناسی در علوم اجتماعی و رفتاری، نظریه‌ی اجتماعی متأخر و رویکردهای نوین توسعه و تغییرات اجتماعی.

محمدپور در این کتاب سعی دارد با اتخاذ رویکردی تطبیقی و چندبعدی به بنیان‌های فلسفی و روش‌شناختی روش در علوم اجتماعی و رفتاری بپردازد. همچنین جدای از بررسی پی‌بندی‌های فلسفی و پارادایمی روش‌ها، مؤلف تلاش می‌کند در لابه‌لای مباحث و مجادله‌های موجود در کتاب، محقق یا خواننده را نسبت به آنچه امروزه در قلمرو تحقیق‌های اجتماعی در کشور جریان دارد، حساس کرده و ابزارها و معیارهایی برای نقد و ارزیابی این تحقیق‌ها در اختیار وی بگذارد.

فهرست مطالب

۱۹	پیش‌گفتار مؤلف
۲۷	گفتار اول: کلیات و ملاحظه‌ها
۲۹	فصل یکم- ملاحظه‌های پارادایمی: مبانی و اصول
۳۱	تعریف و ماهیت پارادایم
۳۳	پرسش‌های هستی‌شناختی
۳۴	انواع هستی‌شناسی
۴۳	پرسش‌های معرفت‌شناختی
۵۷	پرسش‌های روش‌شناختی
۷۴	سنخ‌شناسی پارادایم‌ها
۸۷	فصل دوم- تاریخ اندیشه‌ی روش: از دوره‌ی باستان تا قرن ۲۱
۸۸	دوره‌ی باستان
۹۰	قرون وسطا
۹۱	دوره‌ی انقلاب علمی و بعد از آن
۹۸	پیدایش رسمی علوم اجتماعی و رفتاری
۱۰۱	اوایل قرن بیستم
۱۰۴	عصر پسالاباتی
۱۰۴	دوره‌ی تنوع و پیشرفت
۱۰۷	دوره‌ی نهادمندشدن روش‌های ترکیبی
۱۰۹	روایت دنزین و لینکلن از تاریخ روش
۱۰۹	دوره‌ی سنتی
۱۱۰	مرحله‌ی مدرنیستی
۱۱۰	ژانرهای مبهم
۱۱۱	بحران بازنمایی
۱۱۳	عصر پست‌مدرن
۱۱۴	عصر بررسی پس‌آزمایشگاهی

۱۱۴	کشاکش روش‌شناختی
۱۱۴	احیای هدف اجتماعی
۱۱۴	عصر علوم اجتماعی بومی
۱۱۷	فصل سوم- مجادله‌های استدلالی: از استقرا تا پس‌کاوی
۱۱۷	مقدمه و کلیات
۱۲۳	استدلال استقرایی: از تجربه به تجرید
۱۳۰	کاستی‌های استقرا
۱۳۳	راهبرد قیاس: از تجرید به تجربه
۱۴۳	کاستی‌های قیاس
۱۴۹	ترکیب استقرا و قیاس
۱۵۲	جابه‌جایی بزرگ راهبردی: به‌سوی استدلال‌های ماریپچی
۱۵۹	راهبرد استفهام: تفهم، تجربه و تجرید
۱۶۶	راهبرد پس‌کاوی: تجرید، تفهم و تجربه
۱۷۱	ترکیب راهبردی

۱۷۳ گفتار دوم: پارادایم‌های عینی‌گرا

۱۷۵	فصل چهارم- اثبات‌گرایی: عینیت و حقیقت
۱۷۵	مقدمه
۱۷۸	کارکردگرایی و اثبات‌گرایی
۱۸۲	اثبات‌گرایی کنتی
۱۸۲	اثبات‌گرایی منطقی
۱۸۴	دیدگاه استاندارد
۱۸۵	مواضع پارادایمی اثبات‌گرایی
۱۹۹	فصل پنجم- پسااثبات‌گرایی: عدم قطعیت و احتمال
۱۹۹	مقدمه
۲۰۱	اثبات‌گرایی منطقی
۲۰۴	نوکارکردگرایی و پسااثبات‌گرایی
۲۱۱	نقد و بررسی
۲۱۱	انتقادهای درون‌پارادایمی
۲۱۳	انتقادهای برون‌پارادایمی

۲۲۳	فصل ششم- خردگرایی انتقادی: ابطال در برابر تأیید
۲۲۳	مقدمه و خاستگاه
۲۲۵	پوپر و بنیان‌های خردگرایی انتقادی
۲۳۲	نقد و ارزیابی
۲۳۵	فصل هفتم- واقع‌گرایی اجتماعی / انتقادی: ساختارها و مکانیسم‌ها
۲۳۵	مقدمه و کلیات
۲۳۷	رهیافت ساختارگرایانه‌ی باسکار
۲۴۱	رویکرد انسان‌گرایانه‌ی هری
۲۴۵	نقد و ارزیابی

۲۴۹ گفتار سوم: دوره‌ی گذار

۲۵۱	فصل هشتم- مناقشه‌های عصر پسااثباتی: از کوهن تا فایرآبند
۲۵۱	کوهن و جابه‌جایی پارادایمی
۲۵۲	لاکاتوش و ضدکوهن‌گرایی
۲۵۵	لاودان و هستی‌های پارادایم‌مانند
۲۵۶	فایرآبند و هرج‌ومرج‌گرایی روش‌شناختی
۲۵۹	فصل نهم- به‌سوی نسبی‌گرایی: نسبیّت و سیالیت
۲۵۹	مقدمه و کلیات
۲۶۳	انواع نسبی‌گرایی
۲۷۴	منفی‌گرایی
۲۷۸	تاریخ‌گرایی

۲۸۳ گفتار چهارم: پارادایم‌های نسبی‌گرا

۲۸۵	فصل دهم- پارادایم تأویل‌گرا: تفهم و دریافت
۲۸۵	تأویل‌گرایی کلاسیک
۲۸۷	شلایرماخر و تأویل متن
۲۹۰	دیلتای: تأویل‌گرایی اجتماعی
۲۹۶	هوسرل: تأویل‌گرایی ذات
۲۹۷	هایدگر: پدیدارشناسی تأویلی
۳۰۹	تأویل‌گرایی معاصر

۳۰۹	تأویل‌گرایی تاریخی گادامر
۳۱۴	ریکور: گفتمان بسترزدایی‌شده
۳۱۷	برآیند
۳۲۳	فصل یازدهم- پارادایم برساختی/ تفسیری: چندگانگی و عدم تعین
۳۲۳	مقدمه و کلیات
۳۳۶	زبان و برساخت معرفت
۳۳۷	انسان، واقعیت و معرفت
۳۴۳	تفسیرگرایی اجتماعی وبر
۳۵۰	رویکرد سازه‌ای شوتز
۳۵۶	زبان‌شناسی تفسیری وینچ
۳۵۸	تفسیرگرایی وجودی داگلاس
۳۶۲	نووبرگرایی رکس
۳۶۵	کنش متقابل‌گرایی نمادین مید، بلومر و گافمن
۳۷۲	روش‌شناسی مردمی گارفینکل
۳۷۷	نظریه‌ی ساختاربندی گیدنز
۳۸۱	مفهوم‌بندی مجدد ساختار و عاملیت
۳۸۵	عاملیت، کنش و معرفت
۳۹۰	نقد و ارزیابی
۳۹۹	فصل دوازدهم- پدیدارشناسی به‌مثابه‌ی فلسفه و روش
۳۹۹	تعاریف و کلیات
۴۰۰	مفاهیم و اصول
۴۰۶	خاستگاه تاریخی
۴۰۶	مرحله‌ی آمایشی: برنتانو
۴۰۷	مرحله‌ی آلمانی: هوسرل و هایدگر
۴۱۲	مرحله‌ی فرانسوی: سارتر و مرلوپوتی
۴۱۵	تحلیل پدیدارشناختی
۴۱۷	اپوخه
۴۱۹	پدیدارشناسی و جامعه‌شناسی
۴۲۶	شوتز و جامعه‌شناسی پدیدارشناختی

گفتار پنجم: پارادایم‌های انتقادی

۴۳۱

۴۳۳

فصل سیزدهم- پارادایم انتقادی: افشا و تغییر

۴۳۳

مقدمه و خاستگاه

۴۳۶

هابرماس: معرفت و روش

۴۴۳

اصول پارادایمی: انسان، واقعیت و روش

۴۵۸

مطالعات فرهنگی

۴۶۱

مطالعات پسااستعماری

۴۶۳

برآیند

۴۶۵

فصل چهاردهم- پارادایم فمینیسم: معرفت و جنسیت

۴۶۵

مقدمه

۴۶۷

خاستگاه و روند اندیشمندی

۴۶۸

فمینیسم ژنوستریک

۴۷۱

فمینیسم اندروستریک

۴۷۶

موضع هستی‌شناختی

۴۸۰

موضع معرفت‌شناختی

۴۸۱

معرفت‌شناسی فمینیسم تجربه‌گرا

۴۸۲

معرفت‌شناسی فمینیسم نقطه‌نظر

۴۸۳

معرفت‌شناسی فمینیسم پست‌مدرن

۴۹۲

جنسیت و معرفت

۴۹۶

برآیند

۴۹۹

فصل پانزدهم- پارادایم پست‌مدرن: پیچیدگی و ابهام

۴۹۹

مقدمه

۵۰۳

خاستگاه‌های نظری کلاسیک

۵۰۸

پیدایش علوم اجتماعی پست‌مدرن

۵۰۹

عصر بحران‌ها

۵۱۵

پایان فراروایت‌ها

۵۱۹

هستی‌شناسی پست‌مدرن

۵۲۳

بنیان‌های معرفت‌شناختی

۵۲۷

نقد به‌مثابه‌ی روش

۵۳۲

روش‌شناسی فوکو

گفتار ششم: پارادایم‌های ترکیب‌گرا

۵۳۷	
۵۳۹	فصل شانزدهم- پراگماتیسم کلاسیک: تلفیق پارادایمی و معرفت عملی
۵۳۹	مقدمه و کلیات
۵۴۳	خاستگاه اندیشه‌ی پراگماتیسم
۵۵۰	منطق استدلال
۵۵۴	مشارکت‌های نظری: از پیرس تا پنتلی
۵۶۱	فصل هفدهم- نوپراگماتیسم: زبان، ابهام و بلا تکلیفی معرفت
۵۶۱	پراگماتیسم معرفت‌شناختی
۵۶۱	پراگماتیسم فرا روش‌شناختی
۵۶۵	پراگماتیسم روش‌شناختی
۵۶۷	فصل هجدهم- چالش‌های روش‌شناختی حل‌نشده: دورنمای معرفت بشر
۵۶۷	بازنگری پارادایم‌ها و راهبردها
۵۷۴	انتخاب پارادایم یا راهبرد
۵۷۵	مفروضات پارادایمی
۵۷۶	نظریه‌سازی در برابر نظریه‌آزمایی
۵۷۸	تداخل در اهداف تحقیق
۵۸۲	زبان و بازنمایی معرفت
۵۸۵	امکان تعمیم‌دهی
۵۸۷	ارزیابی کیفیت معرفت
۵۸۹	رابطه‌ی شناسا و شناخته
۵۹۱	عینیت و حقیقت
۵۹۳	همگرایی یا واگرایی پارادایمی-استدلالی
۵۹۴	ابهام زبان‌شناختی
۵۹۵	پیچیدگی‌های معاصر
۶۰۳	پس‌گفتار مؤلف
۶۰۹	منابع و مأخذ